

Ainoa Yhdysvaltain Sosialisti-
puolueen aatteita ajava suomen-
kielinen päivälehti Amerikassa

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

THE LEADING FINNISH DAILY IN THE UNITED STATES—ESTABLISHED 1905

Ainoa työväenliikkeen yleisetu
ja edistystä seuraava suomen-
kielinen päivälehti Amerikassa

Tiistaina, Marraskuun 21 p. - Tuesday, Nov. 21

29:säs vuosikerta - Vol. XXIX - No. 271 - 1933

TIILAUHINNAT YHDYSVALTOIHIN
JA CANADAAN:
Vuosikerta ..... \$5.50 Kolme kuukautta... \$1.75
Puoli vuotta ..... \$3.00 Kuukausi 75c
SUOMEEN: 1 vk. \$10.00, 6 kk. \$5.50

Ilmoitukset, lehti- ja kirjallisuuskäsitteet
asiallta ja konttorin kassat ovat lähetettävät
osoitteella: Raivaaja,
Fitchburg, Mass.
Konttorin puhelin 332
Toimituksen 331.
J. Suominen, Mgr.

Entered as second-class matter May 1, 1911 at the
Post Office at Fitchburg, Mass., under the Act of March
2, 1897.
Published daily, except Sunday, by the Raivaaja Pub-
lishing Company, 48 Wallace Ave., Fitchburg, Mass.

ILMOTUSHINNAT:—Säätunnat ilmoitukset 60 sent-
tiä palstatunna. Seisovista ilmoituksista annetaan tar-
kompi 2: tuloja kysyttyä. Palkkunkantain uutisnotuk-
set 3 senttiä sana. Perushinta 25 senttiä.

SUBSCRIPTION RATES IN UNITED STATES
AND CANADA:
For 1 year ..... \$5.50 For 3 months \$1.75
For 6 months ..... \$3.00 For 1 month 75c
TO FINLAND: 1 year \$10.00, 6 m. \$5.50

LINDBERGH LENTÄNYT AZOREILLE

Myrskyt ja sateet koe-
telleet hänen taitoaan

Horta, Azorit, marrask. 21 p.
— Eversti Charles A. Lindbergh
laskeutui tänään Hortan sata-
maan tehtyään uljaan tuhannen
mailin lennon Lissabonista.

Melkein koko tämän Fayal-
saaren väestö oli, huonosta sää-
stä huolimatta, kerääntynyt kat-
somaan Lindberghin ja hänen
vaimonsa saapumista.

Matkallaan, joka kesti 9 tun-
tia ja 7 minuuttia, Lindbergh joi-
tti taistelemalla kovia myrskyjä
ja sateita vastaan. Hänen len-
tokoneensa, joka 700 hv. mootto-
riinaan suotuisissa oloissa kul-
kee noin 150 mailia tunnissa, ei
voinut kaikistellen saavuttaa 100
mailin nopeutta.

Lindbergh lähtivät Lissabo-
nista klo 7:10 a. Portugalin hal-
litus antoi hänelle apua, mää-
rätän San Miguelin radioase-
man seuraamaan hänen kulkua-
aan. Lindbergh oli yhteydessä
tämän aseman kanssa tuontu-
sakin.

Työväki saanut suuren vaalivoi- ton Canadassa

Ottawa, Ont., — Canadan sosi-
alistinen työväki sai suuren voi-
ton Edmontonissa Albertassa
hijattain toimitetuissa kunnallis-
vaaleissa, valiten pormestarin,
neijä valtuutuksesta ja kaksi kol-
mesta kouluhallinnon jäsenestä.

Työväenedustaja "mor- kannut" Englannin kuningasperhettä

Kuningas ja kuningatar joutunut
kuuntelemaan korvat kuuma-
na McGovernin mielipidettä
heistä.

(Sähkösanoma)
Lontoo, marrask. 21 p. — Ku-
ringas George V. lopetettiin
valtaistuimpuheensa parlamentti-
sa tänään, seiso kärsimättä
viitassaan valtaistuimensa edes-
sä ja kuuli tulisen työväenedus-
tajan John McGovernin säittävän
kuninkaan henkilöitä liioiksi,
jotka elävät köyhien kärsimys-
ten kustannuksella.

"Te olette laiskoja loisia, jotka
elätte kansan luomasta rikkaas-
desta", huusi McGovern. Tämän
mielipiteensä hän toi julki niin
pian kuninkaan adressin pääty-
misen jälkeen, että monet luuli-
vat McGovernin keskeyttäneen
kuninkaan puheen.

Kuningas ja kuningatar sei-
soivat äänettöminä ja koettivat
olla huomaamatta McGovernin
tuomia sanoja. Heidän luonaan
olevat ylähuoneen jäsenet myös
tekeytyivät samoin vähäkuuloi-
siksi.

"Entäpä varallisuuskoe?" huusi
McGovern vastaukseksi kunin-
kaan adressissa tehtyihin va-
kuutteluihin kansan etujen huo-
littamisesta. Tuon kokeen mu-
kaan täytyy työttömän avunano-
jan tehdä melkein köyhän vala-
enmuksen saa avustusta.

McGovern poistui hämmästy-
neenä ylähuoneesta ja meni ala-
huoneen lukusaliin. "Minä en
voinut tietää minkä diplomaatti
selitti hän sanomalehtimiehille.
"Minä" haluaisin puhua suuni
puhtaaksi enkä ole pahoillani si-
tä."

McGovern on 45-vuotias, entin-
nen putkistustyöläinen Glasgows-
sta, ja on uudempia jäseniä työ-
väen ryhmässä. Pari kertaa on
hän joutunut vankilaan Glas-
gowsissa ollessaan johtamassa
työttömien mielenosoituksia.

Valittiin uudelleen Grangen johtajaksi

Boise, Idaho, marrask. 21 p. —
Louis J. Taber, Columbesta,
Ohioasta valittiin eilen Kansalli-
sen Grangen johtajaksi, kuuden-
nen kerran peräkkäin.

Vuosikokouksessa hän suosit-
teli "kontrolloitua inflatiota."

TUNNETTUJEN SOSIALISTIN LAUSUNTOJA

Neuvosto-Venäjän tun-
nustamisen johdosta.

New York, marrask. 21 p. —
Neuvosto-Venäjän tunnustami-
sen johdosta ovat lausuntoja jul-
kaisseet m.m. tunnetut sosialis-
tit Norman Thomas, Leo Kryz-
cki ja Algernon Lee.

Norman Thomas
lausunnossaan sanoo:
"Venäjän tunnustaminen on ei-
ainoastaan Amerikan kansan jo-
kopäiväisen järjen ilmaisu, vaan
melkein tärkeä apu maailman
rauhan ylläpitämiselle ja maail-
man hyvinvoinnin edistämiseksi."
"Presidentti Rooseveltin toi-
menpiteellä ei voida tehdä tyh-
jäksi kaikkea sitä vahinkoa mi-
kä on tehty, eikä se voi palaut-
taa kaikkia niitä mahdollisuuksia
jotka vuosikausien kuluessa on
tuhuttu. Se oli kuitenkin, si-
nänsä, oikea teko ja se on toi-
vomme, parempien aikojen en-
ne."

Toivoo aserajoituksen edistävän.
Leo Kryzcki, sosialistipuolueen
kansallisuuspuheenjohtaja sanoi:
"Sosialistipuolue ei ole kos-
kaan pitänyt siitä, että minkään
kansakunnan taloudellinen jär-
jestelmä tunnustamisen esteen
muodostaisi. Meillä ei ole sen e-
mpempää oikeutta määrätä jonkun
toisen maan sisällisiä asioita kuin
mikä olisi oikeutta selittää Yh-
dysvaltain kansalle kuinka meidän
asiamme ovat järjestettävät."

"Tunnustamisen mukana minä
toivon lähempää yhteistyötä
Yhdysvaltain ja Venäjän välillä
jonkinlaisessa todellisessa yrityk-
sessä aseriistusta nähdään. Venä-
jä neuvostohallitus on ollut
johtavassa asemassa aseriistun-
taan nähdään. Jos me voimme
sitä seurata ja antaa sen esityk-
sille tehokasta kannatusta, niin
nykypäivän synkkä kuva maa-
lman rauhasta tulee paljon va-
loisammaksi."

"Venäjän tunnustamisen ta-
pahtuessa Yhdysvaltain sosialis-
tipuolue uudistaa ystävyyden
vakuutuksensa Venäjän tvöläi-
sille, sekä heidän jalolle yrityk-
selleen uuden yhteiskunnallisen
järjestelmän aikaansaamiseksi."

Algernon Lee
sanoi, että "socialistipuolueen
koko jäsenistön kera minä olen ai-
na suositellut Venäjän tunnusta-
mista ja olen iloinen tietäessäni,
että se lopultakin on aikaansaas-
tu."

"En ole koskaan nähnyt mi-
tään etua kumpaisellekään asia-
osalle minkään kahden kansa-
kunnan normaaliesten diplomaat-
tisten suhteiden keskeyttämisestä.
Mitä vapaammat kaupan,
matkustamisen ja yhteysliikente-
n tilaisuudet ovat, sitä parem-
pi. Olen taipuvainen arvelemaan,
että useat yläryioivat äsken ote-
tun askeleen taloudellisia tulok-
sia. Tämä kuitenkin on, minun
käsitteäkseni, vähemmän tärkeä
tämän tapahtuman juonne."

"En ota erittäin vakavasta
kannalta Mr. Litvinoffin vakuu-
tuksia, että mitään propagandaa
ei tässä maassa tule olemaan,
neuvostohallituksen välittömästi
tai välillisesti järjestämää."
"Jokaisen pitäisi tietävän, et-
tä Saksan ja Italian hallitukset
harjoittavat tänäpäivänä propa-
gandaa Yhdysvalloissa, vaikka
minkäänlaisia katkoja diplomaat-
tisissa suhteissa ei ole ollut."

"Minä oletan, että jokainen
hallitus maailmassa, joka voi sen
tehdy, ylläpitää salaisten asia-
miestensä esikuntia maissa joissa
se arvelee niitä tarvitsevan-
sa. Mikäli Venäjä on kysymyk-
sessä, meillä mahdollisesti ei tule
olemaan niitä enemmän eikä vä-
hemmän, tunnustamisen tulok-
sena."

Kullan hinta
(Sähkösanoma)
Washington, marrask. 21 p. —
Hallitus kohoitti tänään vasta kai-
vetun kullan hinnan \$33.76 unssi-
si; eilen se oli \$33.66 unssi.
Tämän päivän kullan hinta
Washingtonissa oli 32 senttiä
alapuolella Lontoossa asetetun
hinnan.

PISTÄYTYIVÄT KORKEALLA AVARUUDESSA

Settle ja Fordney las-
keutuivat alas eilen il-
lalla.

Maailemanennätystä kor-
kealle kohoamisessa
he eivät rikkoneet.

(Sähkösanoma).
Fairton, N. J., marrask. 21 p. —
Komentaja T. G. W. Settle sei-
sot tänään suossa New Jersey-
valtiosta, vartioidessa tieteilisiä
rekordeja ensimmäisestä ameri-
kalaisesta kohoamisesta stratos-
fääriin, mikä päättyi vaaralliseen
alaslaskuun lähellä Delaware-
jokea. Alaslaskuunettujen
vaaroista huolimatta Settle onnistui
pelastamaan miltei kaikki rekordi-
t.

Hänen toverinsa tällä matkal-
la, majuri Chester L. Fordney,
käveli suon halki Fairtoniin, ja
New Yorkin valtion poliisikun-
nan jaoston seuraamana palasi
takaisin tänään, vapauttamaan
Settlen vartiopäiväluksusta.

Majuri Fordneyn kertoman mu-
kaan hän ja Settle onnistuivat
maihinaskeutuksessaan säilyttä-
mään kaikki retken tieteelliset
rekordit, lukuunottamatta muu-
tamaa vähemmän tärkeitä valo-
kuvalevyjä. Mäihin he laskeutuivat
kello 5:50 iltapäivällä eilen.
Matka Akronista, Ohiosista, missä
he ilmaan kohosivat, maihinlas-
kupaikalle täällä, on noin 350 maili-
a; mutta heidän ilmapallossa
kulki todellisuudessa paljon pi-
temmän matkan, sillä se joutui
kulkemaan ilmapurjehen mukana.

Komentaja Settle ja majuri
Fordney kohosivat ylös noin
mailia vaille maailmanennätys-
sen määrää, 63,320 jalkaa, minkä
kolme venäläistä viime syyskuun
saasetti. He kohosivat runsaan
mailin korkeammalle kuin belgia-
lainen professori Piccard kohosi,
ensimmäisellä stratosfäärimat-
kalla.

Ennustaa, että kultakantaan ei palata

Washington, marrask. 21 p. —
Kongressin edustajahuoneen pu-
hemies, Rainey, puhui eilen illal-
la radioon ja selitti puheessaan,
että Yhdysvallat ei enää milloin-
kaan kultakannalle pala. Pu-
heessaan Rainey myöskin ylisti
presidentti Rooseveltin elvytys-
toimenpiteitä ja ennusti "suuren
paa Amerikkaa" suurien joukko-
jen osalle, sekä selitti Neuvosto-
Venäjän tunnustamisen olevan
havainto-opetusta maailmalle.

Rahastovirasto sensuurin alainen

Washington, marrask. 21 p. —
Yksi ensimmäisiä määräyksiä
minkä v. t. rahastosihteerit Mor-
genthau antoi, rahastoviraston
virkaillain neuvottelussa, oli se,
että tästä lähtien he eivät saa
antaa minkäänlaisia tilastollisia
tai muita tietoja sanomalehdille.
Mr. Morgenthau ilmoitti, että
uutiset rahastovirastosta, sekä
kaikenlaiset tiedot, on annettava
hänen, tai Herbert E. Gastonin,
valityksellä. Gaston, entinen
New York Worldin toimittaja,
on määrätty rahastoviraston jul-
kistusmieheksi.

Mr. Morgenthau lupasi pitää
sanomisto-neuvotteluja kaksi ker-
taa viikossa, mutta ne sanomaleh-
timiehet, jotka haluavat puhutella
rahastoviraston virkaillioita,
ovat pakotetut esittämään asi-
ansa Mr. Gastonin välityksellä.
Mitään sellaista ei aikaisem-
min ole käytännössä ollut.

Providence, R. I., marrask. 20.
Kuusisataa ukrainalaista kokouk-
seksaan täällä eilen protestee-
rasivat Neuvosto-Venäjän tun-
nustamisen johdosta ja päättivät
poikottaa venäläisiä tavaroita.

Presidentti ei sekaannu Scotts- boron juttuun

Warm Springs, Ga., marrask.
21 p. — Presidentti Roosevelt ei
sekaannu Scottsboron neekerin-
uorukaisten juttuun, mikä nyt
on käsiteltävänä. Julkaisemas-
saan lausunnossa hän sanoi:
"Liittovaltain toimeenpaneva
virkaillio ei ole sekaantunut, ei-
kä voi sekaantua, mihinkään jui-
tuun mikä on suveräänisen valti-
on oikeuksien tuomiovalan alai-
nen."

"Mr. Eearly on täysin halukas,
vakuutuneen tavan mukaan, lä-
hettämään minkä tahansa asia-
kirjan kuvernöörille siinä valti-
ossa missä juttu käsiteltävänä
on."

Lakimies Leibowitz lähetti
presidentille vetoomuksen, että
hän kehoittaisi kuvernööri Mil-
leria kutsumaan ulos sotaväkeä
suojelamaan syytettyjä neekerin-
uorukaisia Decaturissa, Ala.
Tämän vetoomuksen lähetti pre-
sidentin sihteri, Stephen T. E-
arly, eilen illalla kuvernööri Mil-
lerille.

Varatöiden teet- täminen Massas- sa pantu alulle

Boston, marrask. 21 p. — Val-
tion siivililautakunta työskenteli
eilen illalla sangen myöhään,
varustakseen varoja varatöiden
teettämistä varten Massachusets-
in alueella. Se jatkkaa työtään
siksi kunnes se \$12,500,000 liito-
valtain varoja, mikä Massachu-
settsille on varattu, on tasapuo-
lisesti valtion eri yhdyskunnille
jaoteltu. Näillä varoilla pitäisi
töitä saada sadalle tuhannelle sei-
laille työttömälle, jotka nyt o-
vat avustettavien luettelossa.

Tehdyt varaukset jakautuvat
seuraavasti:
Boston, \$2,533,500; Brockton,
\$173,000; Attleboro, \$65,000; Be-
verly, \$66,800; Chelsea, \$150,900;
Fall River, \$316,300; Fitchburg,
\$133,800; Haverhill, \$153,000; Ho-
lyoke, \$146,400; Lawrence, \$197,
900; Lowell, \$263,500; New Bedford,
\$292,300; Revere, \$104,900;
Springfield, \$449,000; Worcester
\$546,600; Waltham, \$115,000 and
Quincy, \$200,200.

Norhampton, \$67,500; Pitts-
field, \$150,200; Salem, \$108,600;
Westfield, \$51,900; Woburn, \$51,
300; Somerville, 254,500; Taun-
ton, \$96,500; Peabody, \$50,700;
Newburyport, \$45,300; Newton,
\$161,300; North Adams \$56,100;
Cambridge, \$306,300; Chicopee,
\$128,10; Everett, \$136,200; Gard-
ner, \$46,800; Gloucester, \$70,600;
Leominster, \$48,300; Lynn, \$229,
400; Malden, \$146,000; Medford,
\$142,900; Marlboro, \$41,400; Mel-
rose, \$57,700.

Näiden varusten kautta us-
kotaan töitä saatavan aletuksi u-
sella paikkakunnilla jo tänään ja
toisilla paikkakunnilla myöhem-
min. Viikon jamaassa arvelaan
nämä varustukset olevan käyn-
nissä jo jokaisella paikkakunnal-
la.

Miljoonan miestä työssä lau-
talin mennessä.
Washington, marrask. 21 p. —
Siviilitöiden hallinto ilmoitti ei-
len, että se toivoo vähintään
miljoonan työttömän miestä ole-
van varatoissa tämän viikon pää-
tyessä.

Tarkoituksena on varata töitä
nyt alussa kahdelle miljoonalle
miehelle, jotka avustuksen naut-
tijoista siirtyvät töihin 30-tunti-
sella työviikolla ja täydellä pal-
kalla. Näitä töitä on suunnitel-
tu varustettavaksi yhteensä nel-
jälle miljoonalle miehelle Yhdys-
valloissa. Suunnitelma keko-
naisuudessaan pitäisi olla käy-
tännössä jo joulukuun puolivä-
lin mennessä.

München, Saksa, marrask. 20.
Baferin hallitus on kieltänyt usei-
ta romaaneja, m.m. skotlantilais-
en Robert Louis Stevensonin
"Tsemurhaklubin". Poliisi on
määrätty takavarikoimaan kirja-
kauppoista nuo kirjat.

ILMATIETOJA
Sedetta tänä-iltana ja keski-
viikkona, Lämpösempäi tänä-
iltana. Kylmempää keskiviikko-
na iltapäivällä ja illalla.

TYÖVÄKI HALLITSEE GLASGOWIA

Glasgow, Skotlanti. — Ensi
kerran tämän taista miljoonaa
asukasta käsittävän teollisuus-
kaupungin historiassa on työ-
väki saanut enemmistön kunnan
hallitukseen, osoittavat hijat-
tain toimitettujen kunnallisvaal-
ien tulokset.

Muissa Skotlannin kaupungeis-
sa myös työväki sai tärkeitä
voittoja.

Väittelyä Scotts- boron jutun kuulustelussa

(Sähkösanoma)
Decatur, Ala., marrask. 21 p. —
Yleinen syyttäjä hyökkäsi tä-
nään niitä valahtoisia todistuk-
sia vastaan joita seitsemän syy-
tetyn neekerinuurukaisen laki-
miehet esittivät, vaatiessaan jui-
tuun kuulusteluun siirtämistä toi-
seen piiriin, missä väestön viha-
mielisyys syytettyä kohtaan ei
olisi niin voimakas kuin se tääl-
lä on.

Puolustuslakimiesten esittämis-
sä valahtoisia todistuksissa
mainittiin yhteensä noin 500
Morgan kauntin asukasta, jotka
kerrottiin lausuneen, että syytet-
tynä olevia neekerinuurukaisia ja
heidän lakimiehiään pitäisi koh-
della kovakouraisesti.

Prokuraattori Thomas E.
Knight haastoi tänään todista-
maan henkilöitä jotka näissä va-
lahtoisissa todistuksissa mainit-
tiin, mutta jotka nyt oikeudessa
kielsivät sanoneensa mitään muu-
ta kuin että tasapuolinen oikeus-
kuulustelu on mahdollinen täällä.
Sen lisäksi hän esitti valahtoi-
sia todistuksia, osoittaakseen,
että puolustuslakimiesten esittä-
missä valahtoisissa todistuk-
sissa mainituista henkilöistä jo-
ku on kuollut. Niinpä muudan
E. C. Linehart, joka näiden to-
distusten mukaan oli sanonut,
että vastaajana olevat neekerit
olisi tapettavat, valkoihoisten
naisten turvallisuuden tähden,
osoittettiin olleen haudassa jo
vuoden ajan. Sheriffin apulai-
nen, W. T. Willoughby, jonka o-
lisi pitänyt lausua jotenkin sa-
maan suuntaan, kielsi todistajan
paikalla tuon lausunnon anta-
neensa.

Hajaannusta Rans- kan sosialistien keskuudessa

Pariisi, marrask. 5 p. — Sosia-
listien puolueen kanalisneuvos-
te on 3081 äänellä 331 vastaan
päättänyt erottaa puolueesta vii-
si en äärimmäisen vasemmisto-
ryhmän jäsentä, joka puolueen
kiellosta huolimatta on ottanut
osaa eräiseen kommunistien
Amsterdamissa järjestämään, so-
tia vastaan tähdättyyn mieleno-
soitukseen. Äänestyksessä an-
nettiin 514 tyhjää lippua. Tämän
toimeenpääntö johdosta tulevat
u.s. action sosialistien jäsenet,
joka ryhmä on samalla kannalla
kuin puolueesta erotetut, yhdes-
sä ilmoittamaan eroavansa puolue-
esta.

Enemmistö puolueen kansallis-
neuvostosta on myös äänestänyt
sellaisen esityksen puolesta, että
edustajat Renaudel ja Marquet
sekä 28 muuta edustajaa erotet-
tan puolueesta, koska he kan-
nativat uutta Sarrautin halli-
tusta vastoin puolueen päätöstä.

Enemmistö puolueen kansallis-
neuvostosta on myös äänestänyt
sellaisen esityksen puolesta, että
edustajat Renaudel ja Marquet
sekä 28 muuta edustajaa erotet-
tan puolueesta, koska he kan-
nativat uutta Sarrautin halli-
tusta vastoin puolueen päätöstä.

Schenectadyssa sosialistien por-
mestariehdokas, Herbert M. Mer-
rill, sai lähes kolme kertaa niin
monta ääntä kuin hän vuonna
1931 sai, ollessaan sosialistien
ehdokkaana samaan toimeen
Toiset sosialistien ehdokkaat sai-
vat vielä suuremman äänimäärän
kuin hän.

Corningissa, N. Y., sai sosia-
listien ehdokas kaupungin tuo-
marin virkaan, W. W. Arland,
701 ääntä; viime vuosina sosia-
listien äänimäärä Corningissa on
ollut 110 ja 120 vaiheilla.

Steuben kauntissa, N. Y., sai
socialistien ehdokas sheriffin
virkaan, Otto F. Valgraff, 859
ääntä, eli 626 ääntä enemmän
kuin viime vaaleissa.

Chicago, marrask. 21 p. — So-
sialistipuolueen päämajaan on
tehty ilmoitus viiden uuden so-
sialistiosaston perustamisesta.
Niistä on neljä perustettu Mas-
sachusettsin valtiosta ja yksi
Wisconsinissa.

SOSIALISTIN EHDOKKAI- TA KUNNALLISVAALEIS- SA ON KANNATETTU

Äänimäärä on huomattavasti lisääntynyt.

Washington, marrask. 21 p. —
Hitaasti saapuvat tiedot sosialis-
tien äänimäärästä eri paikkakun-
nilla, äsken toimitetuissa kun-
nallisvaaleissa, osoittavat, että
kaikkialla on sosialistien kannat-
us lisääntynyt, lukuunottamatta
New Yorkia, jossa erikoiset olo-
suhteet vaikuttivat vaalitulok-
seen.

Readingissa, Pa., sosialistien
ehdokkaalle annettu äänimäärä,
yhdistyneitten porvaripuolueiden
ankarasta vaalikihotuksesta huo-
limatta, ylitti viime vuoden sa-
vutukset. Sosialistien ehdok-
kaat saivat 11,642 ääntä; viime
vuonna vastaava luku oli 11,288.
Äänimäärä oli tasainen, osoit-
taen, että Readingin sosialistit
äänestivät periaatteiden, eikä
"hyvien miesten" puolesta.

Kaksi sosialistista vardi-
tuusmiehistä valittiin: John J.
Homans, kuudennessa vardi-
sta ja Stanley J. Mehoskey, kym-
mennessä vardiasta.

Berks kauntissa sosialistien
ehdokkaat pääsivät toiselle ti-
lalle, republikaanien joutuessa
kolmannelle tilalle.

Lansingissa, Mich., sai How-
ard Beagle, lainlaattajakunnan
ehdokkaan 659 ääntä; viime
vuonna sosialistien äänimäärä
koko kauntissa oli alle tuhannen,
vaikka kokonaisäänimäärä oli 65
prosenttia suurempi.

Tompkins kauntissa, N. Y.,
Darvin J. Meserole sai 381 ään-
tä; viime vuonna Waldmanin
äänimäärä, samassa kauntissa
oli 276. Wesley Eastman, sosia-
listien ehdokkaana lainlaattajakun-
taan sai 372 ääntä; viime vuonna
vastaava luku oli 340.

Massillonissa, Ohiossa, sosialis-
tien ehdokas opetuslautakun-
taan, Slusser, sai 2949 ääntä. So-
sialistien äänimäärä kaupungis-
sa oli yleensä hyvä, mutta sang-
en vaihteleva.

Sayressa, Pa., korkein sosia-
listien ehdokkaalle annettu ään-
imäärä tänä vuonna oli 246; en-
tisaikoina se on ollut korkein-
taan 50.

Frewsburgissa, N. Y., ilmoite-
taan, että sosialistien ehdokkail-
le annettu äänimäärä Carrollin
townshipissä oli mainion hyvä.

Rutherfordissa, N. J., ilmoite-
taan, että sosialistien ehdok-
kaille Bergen kauntissa annettu
äänimäärä oli tyydyttävä.

Newport Newsissä, Va., lisää
tyi sosialistien ehdokkaille an-
nettu äänimäärä huomattavasti.
Jamestownissa, N. Y., an-
nettiin sosialistien pormestariehdok-
kaille 670 ääntä. Vertailun vuok-
si, mainittakoon, että kommunisti-
en, jotka ovat olleet sangen
toimeliaita Jamestownissa, por-
mestariehdokas sai ainoastaan
104 ääntä.

Romessa, N. Y., sai sosialistien
ehdokas valitus oikeuden tuoma-
riksi 151 ääntä. Viime vuonna
sai Thomas Romessa 262 ääntä
ja Waldman 262 ääntä.

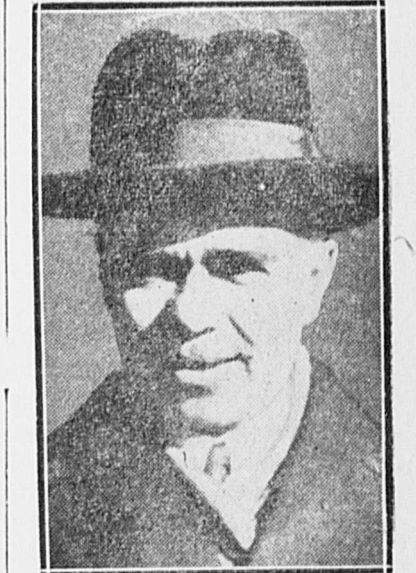
Schenectadyssa sosialistien por-
mestariehdokas, Herbert M. Mer-
rill, sai lähes kolme kertaa niin
monta ääntä kuin hän vuonna
1931 sai, ollessaan sosialistien
ehdokkaana samaan toimeen
Toiset sosialistien ehdokkaat sai-
vat vielä suuremman äänimäärän
kuin hän.

Corningissa, N. Y., sai sosia-
listien ehdokas kaupungin tuo-
marin virkaan, W. W. Arland,
701 ääntä; viime vuosina sosia-
listien äänimäärä Corningissa on
ollut 110 ja 120 vaiheilla.

Steuben kauntissa, N. Y., sai
socialistien ehdokas sheriffin
virkaan, Otto F. Valgraff, 859
ääntä, eli 626 ääntä enemmän
kuin viime vaaleissa.

Viisi uutta so- sialistiosastoa

Chicago, marrask. 21 p. — So-
sialistipuolueen päämajaan on
tehty ilmoitus viiden uuden so-
sialistiosaston perustamisesta.
Niistä on neljä perustettu Mas-
sachusettsin valtiosta ja yksi
Wisconsinissa.

TOIMITUKSEN OSASTO

TOIMITUS A. E. USENIUS,
YRJO MAKELA, OSKARI TOKOI,
HENRY PURANEN, L. MOILANEN.
ehtein ajotut kirjoitukset ja toimitukseen kuuluvat kirjeet ovat lähetettävä
osoitteella: Raivaajan toimisto, Box 600, Fitchburg, Mass. Telef. 331

Päivänkatsaus

"DAN" HOANIN VASTAUS
"SÄÄSTÄJILLE"

Kutomoitehtaan omistaja Shelbyssa, N. Carolinassa kirjoitti äskettäin Dan Hoanille, Milwaukeeen sosialistiselle pormestariin. Kirjeessään hän osoitti, että verot Shelbyssä ovat ainoastaan \$13 tuhannelta dollarilta, kun taas Milwaukeeessa vero on \$25 96 tuhannelta dollarilta ja tämän jälkeen hän kaikkien säästämistä ja verojen alentamista vaativien joukkoavaan tapaan liisäsi:

"Minä en tahtoisi, että tehtaamme olisi teidän kaupungis-

sanne."

"Milwaukee ei voi yleillä sillä, että olisi ensimmäisellä tilalla verojen halpuudessa", kirjoitti Hoan vastaan. "Sillä ei myöskään voi yleillä Shelby. Kunni sinä suhteessa kuuluu pienelle Hottentot kylälle Filippiinien saarilla. Ainoa vero mitä siellä kannetaan, on unssi tupakkaa jokaiselta asukkaalta päällikön vuospalkan maksuun. Hänen tehtävänsä on ylimpänä miehenä johtaa kauneuskilpailuja ja hula-hula tansseja."

"Sivistyksen määrä voidaan päättää niiden palvelusten määrällä, mitä yhdyskunnan asukkaat vaativat ja mistä ne voivat maksaa, eikä siitä kuinka alhainen veroäyri on. Jos me vaadimme kunniaa itsellemme kaupunkien joukossa, me vaadimme sitä siksi, että me annamme enemmän yleisiä palveluksia dollarilla kuin yksikään toinen kaupunki maassa."

Pormestari Hoanin kirje on sataprosenttinen vastaus säästävyyden huutajille.

Ja ohimennen sanottakoon, että Milwaukeea on paljon enemmän tehtaita kuin Shelbyssä ja yksikään niistä ei muuta pois Milwaukeea verojen tähden.

CWA

Tärkeimpiä viimeaikaisia lisäyksiä presidentti Rooseveltin ohjelmassa on Civil Works Administration — siviilityöhallinto. Alkavan talven aikana neljä miljoonaa miestä, jotka ovat nyt köyhäinavun saajain luettelossa, aiotaan poistaa niistä ja panna työhön rakentamaan puistoja ja liikkeitä, likaviemäreitä, palauttamaan yleisiä maita viljelykselle, tekemään teitä, kivi-vaamun soita ja rakentamaan yleishyötylaitoksia ja yleisiä rakennuksia. Noin puolet näistä työlläistetyistä työskentelevät n.s. hätäaputoissa ja toinen puoli on suoranaista köyhäinavun saajia. Koko ryhmän keskiarvoiset tulot aiotaan nostaa \$20 kuukaudessa \$50 kuukaudessa talven aikana. Miehet tekevät 30 tuntia työtä viikossa ja heille maksetaan palkkaa sen takson mukaan, mikä vallitsee yksityisillä työmailla eri paikkakunnilla. Ohjelman toteuttaminen maksaa noin 600 miljoonaa dollaria, josta summasta 400 miljoonaa otetaan yleisten töiden rahastosta ja loput liittovaltion hätäapurahastosta. Kaupunkien ja kuntien odotetaan luovuttavan osan tarvittavista rahoista erinäisiin töihin, mutta siellä missä kunnat ovat kykenemättömiä antamaan apua, työt suoritetaan liittovaltion varoilla.

Tällä toimenpiteellä, niin selitetään, kaksi kolmatta osaa henkilöistä, joita nyt elätetään yleisillä varoilla, saa työn toimeentulopalkalla. Kaikkinaisen virallinen viikasteu ja tutkiminen lakkautetaan. Tähän asti on pyritty hätäaputoina teettämään sellaista, mihin ei ole tarvinnut ostaa raaka-aineita. Siviilityöhallinnon töissä taas huomattavia summia käytetään rakennus-aineiden ostoon, jotka yhdessä yleisten töiden hallinnon tekemien ostojen kanssa vilkastuttavat teollisuutta.

Luonnollisesti suunnitelmassa on varjopuolikin. Sen alaisena m.m. voidaan pakottaa raskaaseen ruumiilliseen elämäntapaan sellaisia, jotka eivät siihen terveydellisesti pysty. Mutta näistä varjopuolista huolimatta suunnitelma on parhaita, mitä hallituksen puolelta on tähän saakka tullut. Se korottaa neljän miljoonan perheen tuloja 150 prosentilla.

Kumpahan edes tämä suunnitelma toteutuisi, eikä kävisi niinkuin kävi sinihaukasuunnitelmalle, joka suurten teollisuuden harjoittajain vastustuksen takia on jäänyt kokonaan paperilla olevaksi. Teollisuus sen kautta ei ole sanottavasti elpynyt. Viimeisten viikkojen lasku on melkein tyyten poistanut alussa tapahtuneen nousun.

JÄYHEÄN YKSILÖLLISYYDEN LOPPU

Joissakin keskilännen valtioissa maailmansodan ajalla ja maailmansodan jälkeen vallinnut maakeinottelu pahensi farmarien vaikeuksia. Sota tavattomasti lisäsi farmituotteiden kysyntää. Suuria satoja kasvatettiin tätä kysyntää tyydyttämään. Farmarit saivat rahaa ja se kohotti maiden arvoa. Todellisen keinottelun mallin, aivan kun Wall kadun keinottelijatkin, farmarit luulivat taivaan olevan rajana. He ostivat maata oikealta ja vasemmalta, tehden velkaa niin paljon kuin saivat ostaukseen enemmän maata ja kasvattaakseen suurempia satoja sodan käynnin jatkamiseksi.

Tälläistä jatkui sodan jälkeenkin. Heidän mielensänsäkin ei tullut, että sodan päättymisen vähentäisi farmituotteiden kysyntää ja että maan arvo siinä joutuksen laskee. Päinvastoin he jatkoivat maan ostamista korottaen hintaa joissakin valtioissa kahteen ja kolmeen sataan dollariin eekkeriltä ja vieläkin korkeammaksi.

Lopulta farmituotteiden kysyntä putosi ja sen seurauksena myös niiden hinta. Farmarit eivät enää voineetkaan maksaa kiinnityselvellojaan ja pankkilainojaan. Maiden arvo alkoi laskea. Pankit alkoivat mennä yksi toisensa jälkeen vararikoon. Molemmat, tallettajat ja osakkeenomistajat, jotka suurelta osalta olivat farmareita, tyrmistyivät. V. 1921 farmivaroisuuden hupeneminen oli jo täydessä käynnissä. Siitä saakka tilanne on säännöllisesti pahentunut.

Täten maatalousputi alkoi kahdeksaa tai yhdeksää vuotta aikaisemmin kuin teollisuusputi. Tosin meillä oli teollisuusputiakin v. 1921, mutta se ei kestänyt kauan, kun taas farmarien asema säännöllisesti paheni. V. 1929 romahduksella oli vaikutuksena myös maatalouteenkin ja se pahensi maatalousputia.

Farmarien yritykset rikastua keinottelun avulla eivät menestyneet sen paremmin kuin keskiluokkalaisten ja joittenkin työläisten yritykset keinottellessaan osakemarkkinoilla. Jäyheä

Maailman suurimmat valtakunnat ja niiden väkiluku

Maailman valtakuntien joukossa on Suur-Britannian valtakunta vieläkin kaukana edellä muista niin hyvin pinta-alansa kuin väkilukuunsa nähden. Siitä huolimatta, että Brittiin saarivaltakunnan, eli niinkutsutun emämaan, pinta-ala on vaan 94,284 neliomailia eli suunnilleen Oregonin valtion kokoinen ja väkiluku 46,189,206 henkeä, koko valtakunnan pinta-ala on 13,166,582 neliomailia ja väkiluku 485,362,865 henkilöä. Se osoittaa tosiaan suurta hallitsemisen taitoa, että näin pieni maa ja verrattain pieni kansakunta kykenee hallitsemaan noin neljättä osaa koko maailman pinta-alasta ja väestöstäkin.

Englanti kuitenkin jakaantuu useisiin joihin itsenäisiin osiin, vaikka kuuluvatkin osana Brittiin valtakunnan suureen kansalliseen liittoon. Näistä itsenäisistä alustoista on Kanada kaikkein suurin pinta-alaltaan vaikka ei väkiluvultaan. Canadian pinta-ala on nimittäin 3,690,043 neliomailia ja väkiluku vuoden 1831 tilaston mukaan vaan 10,376,789. Toiseksi suurin Englannin alustamaita, jotka vielä ei ole edes itsenäinen siinä merkityksessä kuin Kanada, on India. Englannin alueet Intiassa ovat pinta-alaltaan 1,094,220 neliomailia ja väkiluku 270,561,353 ihmistä. Vanhin Intian pinta-ala ja väkiluku on kuitenkin suurempi sillä siinä on vielä itsenäisenä eräitä osia ja joitakin osia kuuluu Ranskalle. Koko Intian pinta-ala on yhteensä 1,805,525 neliomailia ja väkiluku 351,399,000. Australiala ja Canadian jälkeen suurin pinta-alaltaan eli 2,974,581 neliomailia, mutta vä-

kiluku on vaan 5,435,734. Väestötiheytensä nähden on Australia vielä yksi maailman kaikkein harvimpaan asuttuja maita. Etelä-Afrika on pinta-alaltaan 471,917 neliomailia ja asukkailla siellä on 6,928,580. Egypti on pinta-alaltaan Etelä-Afrikkaa vähän pienempi eli 347,840 neliomailia, mutta asukasluvultaan suurempi, sillä siellä asuu 14,186,891 ihmistä. Muut Englannin alustamat pinta-alaltaan sekä väkiluvultaan pienempiä, vaikka joitakin niistäkin ovat hyväntuokoisia valtakunnan kokoisia.

Varma kakkonen, mikäli pinta-ala on kysymyksessä, on Neuvosto-Venäjä. Neuvosto-Venäjän kokonaispinta-ala on nimittäin 8,144,228 neliomailia ja väkiluku 147,013,600. Enemmän kuin 130 miljoonaa tästä väestöstä asuu Euroopan puoleisessa Venäjän maassa ja vähän toistakymmentä miljoonaa Aasian puoleisessa Venäjässä.

Kolmannelle tilalle pinta-alansa nähden tuleekin sitten jo Ranska, sillä sen kaikkien alustamaiten yhteensä pinta-ala on 4,908,160 neliomailia, mutta väkiluku koko tällä laajalla alueella on 102,542,370 henkeä. Itse Ranskan emämaan pinta-ala on vaan 212,659 neliomailia ja väkiluku 41,834,923. Ranska on vielä verrattain aloteleva siirtomaisten hallitsijana, joten on vielä aivan epävarmaa kykeneeko Ranska hallitsemaan alustamaitaan yhtä hyvin kuin Englanti on kyennyt tekemään.

Neljännellä tilalla pinta-alansa nähden on Kiina, mutta väkiluvussa se on varma kokkosen ja jos Mantshuria olisi vielä Kiinan yhteydessä, niin olisi

sen väkilukuunsa nähden ensimmäinen. Kiinan nykyinen pinta-ala on nimittäin 3,853,560 neliomailia ja väkiluku 444,487,380. Tästä luvusta on jo laskettu pois sekä Mantshuria, että ne osat, joita Japani ja Venäjä ovat Kiinalta jo kahmineet.

Yhdysvallat tulevat viidennelle tilalle pinta-alan nähden, mutta neljännelle tilalle väkilukuun nähden. Yhdysvaltain pinta-ala kaikkine alustamineen on 3,738,391 neliomailia ja väkiluku on 137,008,435. Amerikan maanteoreella sijaitsevat Yhdysvaltain pinta-ala on 3,026,789 ja väkiluku tällä alueella 122,755,046 vuoden 1930 väestönsuun mukaan. Huomattavin alustama on Filippiinit joiden pinta-ala on 114,400 neliomailia ja asukasluku 12,082,366.

Yhdysvaltoja heti seuraavana, eli oikeastaan edelläkin, kun ottaa huomioon varsinaisen Yhdysvaltain pinta-alan, on Brasilia, jonka pinta-ala on 3,285,319 neliomailia, mutta väkiluku on vaan 30,635,605. Brasilian rajoja ei ole edes tarkalleen määritelty kun pieneltä osaltaan, josta pinta-alakin on merkitty enemmän summittaisten kuin tarkkojen mitausten mukaan. Väkilukukin saatava olla hiukan suurempi sillä sisämaassa osuu vielä heimoja, joita tunnetaan varsin vähän. Toinen Etelä-Amerikan valtioista on Argentiina, joka tulee järjestyksessä seitsemänneksi maailman suurimmaksi maaksi. Tämän maan pinta-ala on 1,153,418 neliomailia ja asukasluku 11,437,930.

Kahdeksantena maailman suurimpana maana on nyt Italia, joka maailmansodan jälkeen sa-

anvalistaj, jotka täysin ymmärtävät ne voimat, jotka synnyttävät tällaiset teollisuuskatstrofit. Mutta harvat ihmiset lukevat vakavia kirjoja ja mitä merkitsee muutama tuhat selväpäästä ajattelijaa miljoonien taloudellisten lukutaidottomien keskellä, jotka valitsevat pelittävät tuulimyllyt ja kaikki muut kaksinaamaiset olot, jotka laativat kansakunnan laita?

Tällainen joukkojen valistustilanne on olemassa ennen maailman sotaa elettyinä vuosikymmeninä. Se on sosiaalinen liike, jota sota-aikeat ja josta meidän kartalla pyyhkiä kommuunistien ja sosialistien välinen hajaannus sodan jälkeen. Voimainna koetettiin olla tällä liikkeellä oli käytettävä jotkut parhaat kirjoittajat ja ajattelijat maassa. Sen lehtiä lukivat miljoonat ihmiset. Sen lentolehtiset ja lentokirjaset saatiin kymmeniä miljoonia kassia. Se levitti tietoa historian ja taloustieteistä kansan keskuuteen, kansan, joka ei ollut koskaan ennen luvut Saturday Evening Postin synvälisempää.

Näistä joukoista kehittyi kirjoittajia, puhujia, järjestäjiä ja ennen kaikkea tietojen välittäjiä, jota ilman mitään liikettä ei voi olla. V. 1916 maassamme tuskin oli yhtään sellaista kylläpäästä, jolla ei ollut ollut sosialistista agitaattoria. Sosialistipuolue oli suurin valistustilanne mitä tämä maa oli koskaan nähnyt ja sen kirjallellinen häviöy skataman alana oli kuolettav in isku järjellistä itsehallintoa vastaan, mikä tekee mahdollista vain valistuksen välityksellä.

Aivan liian monet ennen sotaa olleista johtajista luopuivat liikkeestä sodan ajalla. Mutta toiset sellaiset kuin Debs, Hillquit, ja Berger jatkoivat työtään suuren kuoleman suhteen. Elämä kuitenkin jatkui. Meidän tehtävämme on kehittää uusi sukupolvi sosialisteja, joka on täynnä sen sukupolven pyhää ihmeestä, jonka se tunneellisuuspuolelta hyökkäyksi meidän pyyhkiä olemattomiin, mikä vyöryi maailman yllä vuosien 1914 ja 1918 välillä ja joka ei ole tyyntynyt täydelleen vielä nytkään.

Se naivi luottamus läpestyksellisen kaikkivaltuuden mikä oli meissä vanhan polven sosialisteissa, on mennyt. Niin on myös mennyt luottamus reformismin mahtiin. Mutta tapausten kulku käy sosialismin kohden voimakkaampana kuin koskaan ennen. Tästä edespäin kuljetaan joko teolliseen sanvaltaan ja elämään tai kaaoseen ja kuolemaan. Siis epäsnä ja nouseva sukupolvi seuraa. Heillä ei ole enää luottamusta vanhaan.

Mutta antaaksemme nuorisolle uuden päämäärän ja herättäaksemme heidän toimintaan meidän on rakennettava sosialistista sanomalehdistöä. Ensinnä valistus, sitten järjestyminen ja lopuksi mobilisointi.

Adam Coaldigger.

Yksilöllisyys ei onnistunut. Seurauksena oli nykyinen joukkokurjuus.

Nykyinen suunta on poisjään jäyheästä yksilöllisyydestä. Se onkin parempi koska sillä ei ole mitään muuta kuin onnettomuutta tarjottavana. Se on johtanut perikatoon niin farmarit kuin kaupunkilaisetkin.

paljon afrikalaisia siirtomaita. Italian valtakunnan koko pinta-ala on nyt 991,160 neliomailia ja asukkaita on 44,567,400. Kun varsinaisen Italian niemekkeen pinta-ala on 110,660 neliomailia ja tällä alueella asuu 42,118,855 ihmistä niin huomaa, että Italian siirtomaat ovat vielä hyvin harvaan asuttuja, joten Mussolinin kestä kauan aikaa yrittää lisätä kansaansa ennenkuin tämä alue on yhtä tiheään asuttua kuin Italia nyt on.

Yhdeksäntena maailman suurimpana maana on Portugali, jonka pinta-ala on yhteensä 965,757 neliomailia ja asukasluku tällä alueella 14,437,930. Kun Portugalin emämaa on vaan 35,490 neliomailia ja tällä alueella asuu 6,190,900 ihmistä, niin huomaa että emämaa on kovin pieni siirtomaihin verraten ja väestönsäkin asuu enemmän siirtomaissa kuin itse emämaassa.

Siitä huolimatta, että Belgia on yksi maailman pienimpiä maita, mikäli itse Belgia on kysymyksessä, on tämä siirtomainen tyymenies maailman suurimpien maiden joukossa. Siitä huolimatta, että Belgian pinta-ala on vaan 11,752 neliomailia ja asukasluku siinä 8,129,823 henkeä, on koko valtakunnan pinta-ala 120,600 neliomailia ja asukkaita yhteensä 9,584,936. Valtakunnassa on siis laajuutta, mutta emämaa on vaan tieheään asuttu kuin sitävastoin laajoissa siirtomaissa asuu vaan vajaa puolitoista miljoonaa ihmistä.

Tanskaa pidetään yhtenä maailman pienimpänä maana, mutta siirtomainen se on maailman yhdestoista maa. Tanskassa itsestään ei ole kuin 16,500 neliomailia ja tällä alueella asuu 3,550,651 ihmistä, mutta kun otetaan lukuun Grönlanti, Islanti ja Far-saaret, on valtakunnan pinta-ala 900,619 neliomailia. Väkiluku ei kuitenkaan paljoa suurene, sillä näissä siirtomaissa asuu yhteensä vaan parisataatuhatta ihmistä. Grönlanti yksistään on pinta-alaltaan 827,300 neliomailia mutta ihmisiä sillä alueella asuu vaan noin 17,000.

Toinen pieni-suurimaa on Hollanti, joka on itsestään vaan 12,586 neliomailia ja jossa asuu 3,031,679 ihmistä, on siitä huolimatta kahdestoista maailman suurien maiden joukossa. Hollannin valtakunnan koko pinta-ala on 801,583 neliomailia ja asuu tällä alueella 68,968,356 ihmistä. Hollannin siirtomaat vaikka ne ovat laajat, ovat myöskin tieheään asuttuja, niin että itse emämaa niin hyvin pinta-alan kuin väkilukuunkin nähden muo-losee siitä vaan pienen murtosan.

Kolmantenatoista suurruudellaan tulee Meksikko, jonka pinta-ala on 768,198 neliomailia ja asukkaita 16,404,030. Neljäntoista tulee myöskin amerikkalainen valtio, nimittäin Bolivia, jonka pinta-ala on 506,467 neliomailia ja asukkaita 2,974,900.

Vasta viidentenatoista tulee yksi maailman huomattavampia suurvaltoja, nimittäin Japani. Kun otetaan Mantshuriakin lukuun, jota Japani asiallisesti kontrolloi, on Japanin koko pinta-ala 466,359 neliomailia. Mut-ta tällä alueella asuu sitten 116,792,041 ihmistä eli lähes yhtä paljon kuin Yhdysvalloissa. Itse Japanin saarivaltakunnan pinta-ala on vaan 148,756 neliomailia, mutta jo tällä alueella asuu 64,447,720 ihmistä. Japanin kaikki osat ovat siis verrattain tieheään asuttua paitsi Mantshuria, joka muodostaa siitä lähes puolet, mutta sillä alueella asuu vaan noin 25 miljoonaa ihmistä.

Kuudentenatoista tulee vielä aasialainen valtakunta, Tibet, jonka pinta-ala on 463,300 neliomailia mutta tällä laajalla alueella asuu vaan vähän päälle kaksi miljoonaa ihmistä.

Seitsemänentoista ja kahdeksanentoista tilan ottavat taas etelä-amerikkalaiset valtiot, nimittäin Colombia ja Venezuela. Edellisen pinta-ala on 443,985 neliomailia ja asukkaita 8,223,000. Venezuelan pinta-ala on 393,976 neliomailia ja asukkaita 3,036,878.

Vasta yhdeksäntenatoista tulee vanha siirtomaiden hallitsija, Espanja, jonka pinta-ala on nyt on vaan 334,783 neliomailia ja sillä alueella asukkaita 24,714,000. Tästä tulee vanhan Espanjan osalle 190,050 neliomailia ja asukkaita 23,817,000. Paljon on Espanja pienentynyt siitä, mitä se oli suurituensa päivinä.

Turkki on järjestyksessä kahdeskymmenes, jonka pinta-ala on 294,500 neliomailia ja asukkaita 13,660,275. Kahdeskymmenes ensimmäinen on Chile, Etelä-Amerikassa jonka pinta-ala on 286,322 neliomailia ja asukkaita 4,287,445.

Suuruuteensa nähden on Saksa vasta kahdeskymmenes toinen järjestyksessä eli 185,889 neliomailia, mutta asukkaita tällä alueella on 62,348,789. Väkilukuunsa nähden Saksa on siis vieläkin kahdeksannella tilalla. Kahdeskymmenes kolmas suur-

tensa puolesta on jo Ruotsi, jonka pinta-ala on 173,157 neliomailia ja asukkaita 6,141,671 ja sitä seuraavana tuleekin sitten jo Suomi, jonka pinta-ala on 149,641 neliomailia ja asukkaita 3,634,047.

Osastojen asianomaisten toimittajien velvollisuus on esittää kaikki tässä osastossa julistut tiedonnot osastonsäntäkirjoituksen mukaisesti. Jokaisen osaston jäsenen velvollisuus on valvoa, ettei tätä tehtävää laiminlyödä.

Syyskauden valistustyö-ohjelmamme Uuden Englannin alueella

Sosialistipuolueen Suomalaisen Järjestön toimeenpaneva komitea on suunnitellut laajan valistustyöohjelman Uuden Englannin alueell, aiempainmainitussa järjestyksessä:

Marraskuulla:
Quincyssa sunnuntaina 26 p:nä, Yrjö, Mäkelä, fascismi (ilman kuvia).

West Parisissa Me., lauantaina 25 p:nä O. Tokoi, elvytyslaki.

Unionissa, Ms., sunnuntaina 26 p:nä O. Tokoi, elvytyslaki.

Gardnerissa tiistaina 28 p:nä, Yrjö Mäkelä, Amerikan valtiollisen työväenliikkeen asema nyky-

Worcesterissa keskiviikkona 29 p:nä, O. Tokoi, elvytyslaki.

Joulukuulla:
Westerlyssä lauantaina 2 p:nä, O. Tokoi, elvytyslaki.

Providenceassa sunnuntaina 11 p:nä, Yrjö Mäkelä, elvytyslaki.

Gardnerissa keskiviikkona 6 p:nä Yrjö Mäkelä.

West Warehamissa lauantai-ku 9 p:nä, O. Tokoi, elvytyslaki.

Quincyssa sunnuntaina 10 p:nä, O. Tokoi, elvytyslaki.

Worcesterissa keskiviikkona 13 p:nä, Yrjö Mäkelä.

W. N. REIVO

Urheilu

Mundy murtomaajuok-sun juniorimestari

Sunnuntaina Philadelphian järjestetty Amerikan urheiluliiton kansallisen murtomaajuoksu-kilpailun juniorien sarjassa voitti Joseph Mundy. Hän saapui maaliin 200 jardia edellä toiseksi sijoittanutta H. Treffersonia ja saavutti ajan 35:32 kuuden ja yhden kvarttimailin matkalla.

Metrijärjestelmä voitti A. A. U:n konvent-sionissa

Amerikan Urheiluliiton vuosikonventiosissa Pittsburghissa eilen hyväksyttiin metrijärjestelmän kilpailuohjelmaksi. Ennen konventiosia puhuttiin, että tuo kymmenosien perustuva selvä järjestelmä, jota yleensä Euroopassa käytetään ja joka jo täälläkin oli käytännössä viime vuonna, ei tyydytty jenkkejä ja esitys sen hylkäämisestä tchdään. Rata- ja kenttäurheilukomitea kuitenkin esitti metrijärjestelmän edelleen ohjelmassa pitämistä, eikä siitä kukaan vastustanut ja niin se tuli yksimielisesti hyväksytyksi.

Konventiosin hyväksyi 141 uutena ennaty, jotka on saavutettu eri urheilulajeissa kuluvan vuoden aikana.

Presidenttikseen liitto valitsi yksimielisesti chicagolaisen Avery Brundagen, ollen alkava virkakausi hänelle kuude peräkkäisenä.

OTTEY VOITTI INTERCOLLEGIATE MURTOMAAJUOKSUMESTARUUDEN

Thomas C. Ottey, hoikka valkoverinen nuori poika Michigan State collegesta, voitti eilen New Yorkissa collegeläiden välisen murtomaajuoksumestaruuskilpailun. Hänen mukanaan meni joukkuevoitto Michigan State collegelle, osalle 190,050 neliomailia ja asukkaita 23,817,000. Paljon on Espanja pienentynyt siitä, mitä se oli suurituensa päivinä.

Kun juostavasta kudesta maalista oli katkennut 75 osaa mailia, niin silloin kevyt ja korkeakaskeinen Ottey painautui jalkaan ja hän jätti toisia noin 100 jardia ensimmäisellä kolmella maililla. Maalissa hän oli kuitenkin vain noin 40 jardia edellä Rovasti harppaavasta Cornell yliopiston Manganiasta. Mutta Ottey lopetti niin helposti ja hyvisä voimissaan kilpailunsa, ettei hänen hengitystään juuri huomattavaa, kun hän seiso i useita minuutteja juoksunsa lopetettuaan, kir-

FITCHBURG JA YMPÄRISTÖ

PÄIVÄLISTÄ:

Saiman lainakirjasto on avoinna keski-koivikko-iltoina klo 6:30—8. Laina- vuorolla on A. E. Uusiluoma.
"Sodoma ja Gomora" harjoitus tä- nä-iltana klo 7 Saiman talolla.
Saiman Iltanellon oppilaat: Aune Rintanen, Laila Jorma, Anna ja Hellen Pasanen, Viola ja Hellen Niku- nen, Eino Tuomi, Tenho Jaiko, Walter ja Alfred Niemi, saapukaa joulunuo- telmaharjoituksiin Saiman talolle, huo- menna keski-koivikko-iltoina klo 5 jälkeen puolenpäivän.

HUOMENNA

sitten soittoa Saiman tansseissa se New Yorkin Työväentalon kuuluisa orkesteri, jota johtaa

Kiitoslause

Lausumme sydämmelliset kiitokset sukulaisille ja tuttaville kun tulitte meitä yllättämään uuteen asuntoon muuton johdosta t.k. 4 päivän ilana. Kiitos rahalahjasta, kauniista kahvi- pöydästä ja kukkasista. Erittäin kii- tämme niitä toimihenkilöitä jotka niin paljon vaivaa näkivät. Käyntinne säilyi aina mielellämme.
Kunnioituksella,
Arvo, Silja ja August Somppi.

Suomalainen Sauna

348 Elm St., Fitchburg, Mass.
Alennetut hinnat: 25—35c
Lapsilta 10-16 vuosien välillä: 10-15c
LEINO & LINDEN

Tämän ja ensi viikon ajalla on

FITCHBURGIN

OSUUSKAUPAN

MYYMÄLÖISSÄ

Kiitospäivänä käytettävien ruokatavarain myynti

Seke-pähkinöitä 1 lb. 25c

Uutta tämän vuoden satoa.

Walnuts 1 lb. 19c

Pehmeäkuorisia, pientä kokoa.

Taateleita 1 pkt. 19c

Joista siemenet on poistettu.

Mincemeat, 2 lb. purkki 29c

Valmistettu kätevästi.

Mincemeat, 10c

Kuivana pakettina.

Korentimarjoja 1 pkt. 17c

Kahdesti puhdistettuja.

Makeata omenaviiniä, 39c

gallona

Karpaloita 2 lb. 19c

Isoa kokoa

Grapefruitia 3 kpl 21c

Keskikokoa tusina

Orenssia 29c

McIntosh pöytäomeniksi.

Baldwin pirakkana

5 lb. 15c

KAHVIA

Co-operators Best 1 lb. 29c

Red & White Special 1 lb. 23c

TEETÄ

Paketeissa 10c, 23c, 25c

MUNIA

Lännen tuoreita tusina 31c

Paikallisia tusina 39c, 45c

Flavor-Jell hyytelöpuu-deria 3 pkt. 15c

Maukasta puhtaalla hedelmä- mehulla.

Karpalo-hyytelöä 29c

Valmistettu pöytälaatu.

Rusinoita 2 pkt. 15c

Siemenetöitä tai puristettuja.

Suolepähkinöitä 1 kan. 15c

Kannuissa — 5 eri lajia.

Popcorn 2 lb. 15c

Panahdettavaksi.

Peanut Brittle Candy 1 lb. pkt. 21c

Hedelmämeheja 23c

Leivostarpeisiin.

Royal Baking Powder 19c

6 oz. kannu

Parstry Jauhoja 97c

Iso pussi

Molassia 1/2 gal. 59c

Parasta, ulkoa tuotettua.

2 paunan kannua

Crisco 39c

Bisketti-pannu ilmaiseksi mukana.

Poultry Seasoning, pkt. 9c

Linnun mausteeksi.

Sipulia 5 lb. 15c

10 lb. pussi 28c

Juustoa 1 lb. 25c

Valkosta tai keltaista.

8 oz. purkki

Salad Dressing 15c

Kalkkunoi ja muita Lintuja

saapuu viikon lopulla samoin kuin kaikenlaisia leikkelihojakin.

Etelän ja pohjoisvaltioissa kasvatetuilla kalkkunoiilla on suuri ero ja kun kiltsoilla on vain kerran vuoressa, niin jokaisen kannattaa ostaa silloin parhainta, jos kerran voi mitään ostaa. Nyt samoin kuin aina ennenkin tulee kaupissa olemaan kaikenlaisia kalkkunoi, mutta me myymme ainoastaan paikallisia tai pohjoisvaltioissa kasvatettuja.

United Co-op. Society of Fitchburg

Myymälöitä: 815 Main St., 347 Elm St., 207 Rollstone St., 161 Ashburnham St., Fitchburg, Mass., 61 Parker Street, Gardner, Mass., ja 14 South Street, Milford, N. H.

J.G. Annala, LAKIMIES

759 MAIN STREET Room 2—6 FITCHBURG, MASS.

Tel. 3280 Patenteja haetaan

Työläisten Luottoyhdistyksen vararahas- to on pysynyt koskemattomana vaikka aika on huono

Tallettavat varat hiukan vähentyneet, mutta ovat yhä noin \$650,000; kokonais-
varat \$747,445.61

Neljä vuotta kestänyt ankara paniikki, joka on kaatanut Ameri- kassa tuhansittain pankkeja ja aiheutti viime kevät-talvella kaik- kien tunteen "pankkijuhlan", ei ole häirinyt erikoisemmin Työ- läisten Luottoyhdistyksen toi- mintaa. Yhdistyksen kokonais- varat yhä ovat, osoitti eilen ilta- na pidetylle vuosikokoukselle e- sitetty tiliraportti, \$747,445.61, jossa summassa omia varoja on kaiken kaikkiaan \$82,757.77.

Työläisten Luottoyhdistyksen vuosikokouksen eilen iltaan yh- distyksen konttorissa Raivaajan talolla avasi Oskari Tokoi, yhdis- tyksen presidentti, lukien hän en- siki kokouksensa puolesta, ja kysyen onko kenelläkään mitään muistut- tamista kokouksen pitämistä vas- taan. Kun muistutuksia ei ollut, julisti toveri Tokoi kokouk- sen laillisesti aloitetuksi.

Yhdistyksen tilin- ja toiminta- kertomuksen kokoukselle luki rahastonhoitaja John Suominen. Molemmat kertomukset hyväk- syttiin yksimielisesti.

Toimintakertomuksessaan rah-astonhoitaja Suominen selosti aluksi yleistä taloudellista tilan- netta ja osoitti yhdistyksen toi- leiltä poimimillaan numeroilla, että yhdistyksen talletukset va- rat ovat vähentyneet erittäin koh- tuullisesti näissä vaikeissa olois- sa. Viitatussa "pankkijuh- laan", jonka seurauksena on vie- läkin pankkeja kiinni, mainitsi rahastonhoitaja Suominen, että valtiomme luottoyhdistykset y- leensä, niiden mukana Työläisten Luottoyhdistys, olivat ensimmäi- siä niiden pankkien joukossa, jotka saivat ovensa avata senjäl- keen.

UNIVERSAL

Fitchburg — Tel. 2238

Yhtämittaa 1:30—10:30
Sunnuntaina 3:00—10:30
Ilta-iltoja 10c ja 15c
Halla 20c ja 25c
Sunnuntaina 20c ja 25c. Lapsilta 10c

Keskiviikkona ja torstaina, marrask. 22—23 p:nä
BETTE DAVIS elokuvassa
"EX-LADY"

Myöskin elokuva
"INDIA SPEAKS"

UUTISET — KOMEDIA.

Perjantaina ja lauantaina marrask. 24—25 p:nä
OTTO KRUGER & MADGE EVANS elokuvassa

"Beauty For Sale"

GEORGE O'BRIEN elokuvassa
"The Last Trail"

Uutiset — Komedia — Sarjakuva

MANUFACTURERS SHOE SYNDICATE
435 Main St., Fitchburg, Mass.

HYVIÄ KENKIÄ koko perheelle

MUUTAMIA
Hyviä Farmeja
suuria ja pieniä
myytävänä tai vuok-
rattavana

Myyntihinta ensimmäisen kiinni- tyksen arvo, korkoineen ja veroineen. Vuokratessa vuokrat ovat niin hal- vat, että tulot juuri riittävät ensim- mäisen kiinnityksen koron, verojen, vakuutuksen y.m. välttämättömien tarpeiden kustannuksiin.

TYÖLÄISTEN LUOTTOYHDISTYS,
48 Wallave Ave., Fitchburg, Mass.

SAWYER
FUNERAL HOME
12 Brook Street,
Fitchburg, Mass.

Täydellisiä hautauksia kaikkein ti-
lantelaisin sopivilla hinnoilla.
Persoonallinen huomio jokaisesta
yksityisyydestä.

PUHELIN 387

keen, kun ne liittovaltain halli- tuksen määräyksellä suljettiin. Niin hyvässä asemassa on Työ- läisten Luottoyhdistys ollut tä- män ahtaan ajan aikana, Suomi- nen mainitsi, että vain eräitä suuria talletuksia koskeissa pois- toissa on tarvinnut neuvotella asianomaisten kanssa, etteivät he nostaisi varojaan pois yhdellä kerralla. Koko tämän erikoisti- lanteen ajan on yhdistys maksan- nut tallettajilleen pois suurempia summia kuin lain mukaan olisi- tarvinnut maksaa.

Selostuessaan yhdistyksen toi- minnan kannattavuutta, lausui rahastonhoitaja, että ne tappiot, jotka ovat johtuneet yhdistyksen haltuun jääneistä kiinteistöistä, on voitu vastata jakamattom. voi- toista, joten vararahasto, jota on kartutettu noin \$4000 viidessä, on pysynyt aivan koskematto- mana. Persoonalliset on yleensä voitu perä hyvin näinakin huonoina aikoina. Niissä on me- netetty vain hiukan toista tuhat- ta dollaria pitkien aikojen kulu- essa.

Yhdistyksen tilikertomuksella, josta kokouksessa oli joille jae- ttiin painetut kopiot, toveri Suo- minen osoitti, että rahaa käsillä ja pankeissa on \$163,000 ja ovat varat jo ylittävät \$200,000 dollaria. Korkoa ja dividendit talletuksis- ta on maksettu kuluneena vuona- na noin \$25,000 ja korkoa annea- tuista lainoista on saatu noin \$38,000.

Yhdistyksellä on ollut kuluja kuluneena tilivuonna, tilikerto- mus osoitti, vajaa kuusituhatta dollaria. Osuustoimintavali- tukseen on käytetty varoja hiukan yli 300 dollaria.

Johtokunnan esityksen mu- kaan päätettiin maksaa osaketi- lille tehdyistä talletuksista divi- denttiä 4 prosenttia, joka aikai- semminkin on maksettu. Varar- ahastoon niinkään johtokunnan esityksestä päätettiin siirtää lain määräämää summa \$3,869.68. Lop- pu puhtaasta voitosta, summa \$1,732.78, päätettiin jättää jaka- mattomien voittojen tilille.

Tiiselostuksen oikeaksi ja yhä- täpitäväksi yhdistyksen kirjojen kanssa totesivat johtokunnan ti- lintarkastajat K. E. Grandahl, Frans Kerttula ja Andrew Rou- te.

Johtokunta valtuutettiin käyt- tämään alkavana vuonna varoja osuustoimintavaliutuksen harkin- tansa mukaan, kun tileistä huo- mattiin, että johtokunnan ohjel- ma tässäkin suhteessa on viime vuonna ollut varsin kohtuullinen.

Johtokunnasta eroavuuksessa o- levat John Erkkilä, Andrew Rou- te, ja Edward Blomquist valittiin toimijansa uudelleen ja K. E. Grandahlin tilalle, kun hän pal- jojen toimijansa takia kieltäytyi ehdokkuudesta uudelleen val- lintaa varten, valittiin William Koski.

Ääntenlaskijoina kokouksessa toimivat Arthur Hallfors ja Frans Säili. Heidät myös vali- tiin pöytäkirjantarkastajiksi.

Kaupunginmenot

Yhdentoista kuukauden aikana kuluvalla tilivuodella, ovat kau- punginmenot olleet \$85,643.73 pienemmät kuin ne olivat sama- na aikana viime vuonna. Eri de- partementtien menot ovat kuit- tenkin hiukan lisääntyneet, mut- ta yhteensä vain \$5,445.46 lai- ka köyhäinhoitomenot ovat vä- häntyneet viime vuoteen nähden lähes \$150,000.

Tilienhoitaja James B. Peraul- tin raportti osoittaa, että menot kokonaisluokassaan ovat olleet tänä vuonna yhdentoista kuuka- uuden aikana maksetut velat ja ko- rot mukaan luettuna, \$1,976,778.82. Viime vuonna summa oli \$2,062,427.55. Eri departementtien menot, velka- ja korkomaksut pois luettuna, ovat tänä vuonna olleet \$1,653,630.50. Viime vuon- na ne olivat \$1,648,185.04.

Eri tilit osoittavat m. m.: Köyhäinhoitomenot ovat lisää-ntyneet \$407,100.82—\$553,633.50 ja eräät muut menot ovat vähen-tyneet: koulumenot \$427,298.22—\$392,101.27, maantienot \$187,491.17—\$167,376.47, yleiset hal- litusmenot \$102,773.53—\$89,209. polliksi- ja palo-aitoksen menot \$243,290.82—\$205,529.39, velka- ja korkomaksut \$358,676.35—\$315,378.29 ja rakennustilii \$116,428.38—\$45,334.99.

Kaupungin tilivuosi päättyy tämän kuun viimeisenä päivänä.

LÄHETYSSEURAKUNNAN UUTISIA

Tänä iltana on seurakunnan ompeuseuran kokous, jonka kus- tantavat Mr. ja Mrs. John Friis. Keski-koivikko-iltoina on nuorilla lauluharjoitus. Torstai-iltoina on Sisarliitolla ohjelmakokous kello puoli 8. Seurakunnan kuukausi- kokous pidetään vasta ensim- mäisenä päivänä joulukuuta klo puo- li kahdeksan illalla. — M. J.

ROSSI PIISKASI CELLIN

Worcesterilainen nyrkkeilijä Johnny Rossi julistettiin eilen il- tana kaupugintalolla järjestetys- sä 10 erän nyrkkeilykilpailussa leominsteriläisen Tony Cellin voit- tajaksi. Seitsemän erän aika- na antoi Rossi vastustajalleen sellaisia iskuja, että ne näytivät väsyttävän Celliä niin, ettei tä- mä kyennyt enää kahden viimei- sen erän aikana antamaan iskua iskusta.

— T. k. 9 p:nä auto-onneton- muudessa joukkaantunut leomin- teriläinen poika Philip Rocca kuoli eilen iltapäivällä Leomin- sterin sairaalassa.

Elvytysohjelma mik- roskoopin alla

Sitä luentosarjaa, jonka Oskari Tokoi aloitti viime sunnuntai-il- tana Saiman haalissa, voitaisiin kutsua "Elvytysohjelma mikros-koopin alla." Toveri Tokoi on nähkääs ottanut Rooseveltin hal- lituksen elvytysohjelman perus- teellisen tarkisteluun alaiseksi. Hän pitää tuosta ohjelmasta kol- me luentoa: 1) raha, 2) avustus- ohjelma ja 3) NRA—sen koodit ja niiden käytäntöön sovelletta- minen.

Rooseveltin ohjelmaa ei ym- märety perusteellisesti, toveri Tokoi lausui, kun hän luentosar- jansa sunnuntai-iltoina aloitti, el- lei tiedetä minkälainen oli raha- talous silloin kun Roosevelt vir- kaansa astui. Näin lausuttuaan hän alkoi selostaa rahakysymys- tä, jonka päälle hän kaksii myö- hempiä luentoja: avustustyöt ja NRA, rakentaa.

Vaaleissa Rooseveltilla ei ollut mitään selvää ohjelmaa, puhui sanoi,—ei edes ohjelman tynkää. Virkaan astuessaan Roosevelt ta- pasi rahataloudelliset asiat sel- laisina, että hän oli pakotettu jotakin tekemään. Hän ryhtyi kokeilemaan ja siksi hänen ohjel- mastaan pistää esille yksityisko- tia, jotka ovat ristiriidassa toi- tensa kanssa. Molemmat vanho- jen puolueiden ehdokkaat puhui- vat presidentin vaaleissa vielä "kaikkivaltiaasta" dollarista, se- kää sen sellaisena pitämistä. Mutta samanaikaisesti, kun näin oli puhuttu, oli rahatalous vaipu- nut romahduksen partalle. Pank- keihin, rahansäilytyslaitoksiin, oli menetetty luotto ja niin ke- hittyi psykologinen tilanne pank- kijuhaa varten, jonka Roosevelt joutui julistamaan pian senjäl- keen, kun hän hallituksen ohjak- siin tarttui. Mikään muu ei aut- tanut, kun sulkea pankit, kun kaikki, joilla talletuksia niissä oli, hyökkäsi rahojaan pilosotta- maan.

Niinpä sitten tapahtuikin, että hallitus heitti kaiken voimansa yksityisten pankkien tueksi. Jär- jestettyään pankkien raha-asiat, antoi hallitus ne takaisin niiden samojen henkilöiden runnattavak- si, jotka olivat ne vararikoon vienet.

Selostettuaan pankkijuhlan ja siihen johtaneet syyt, otti puhuja mikroskoopinsa alle Amerikan dollarin, jota ovat kaikki kunnio-ittaneet sitten maailmansodan. Ennen oli, puhuja lausui, arvon mittana englantilainen punta, mutta maailmansodan jälkeen siksi tuli Amerikan dollari. Dol- larin arvon mukaan tehtiin kau- pat ja dollarin vaihtelu tunnet- tiin kaikkialla rahamaailmassa.

Nyt puhuja ryhtyi selostamaan miten presidentin alotteesta laad- dittu finanssilaki vaikutti sen, että ennen kaikkivaltiaan dollarin arvo putosi 93:een senttiin ja mi- ten dollari yhä aleni, kun kullaa maasta vientikielto annettiin ja jälleen se, kun presidentti ilmoit- ti, ettei dollaria lunasteta kullal- la ja määräsi kullaa palautetta- vaksi hallitukselle.

Dollarin arvo nykyisin on, to- veri Tokoi lausui, 59 senttiä eikä ole tietoa kuinka alhaalle se las- keentuu. Kukaan ei enää luota dollariin. Sitä epäilevät kaikki ja amerikalaisetkin tehtailijat te- kevät kauppajoja käyttämällä ar- von mittana ulkoista rahaa.

Puhuja selosti tässä vaiheessa tavaran hintojen nousua, sanoen että keskimääräinen nousu viime huhtik. 17 päivä ja viime syys- kuun lopun välillä on 20 prosent- tia. Presidentillä oli mielessä, kun hän ryhtyi hintoja nostaa- maan, se, että kun hinnat nouse- vat, niin tarvikkeita ryhdytään enemmän tuottamaan. Tuo suun

nitelma kuitenkin jäi paperille, sillä kansa oli ostokyvytön; se yksinkertaisesti ei voinut mitään ostaa, joten kukaan ei mitään tuottanut.

Inflatioa, jossa nyt oltiin, vas- taan alkoi eräiltä tahoilta kuulua ensiksi hiljasta murinaa ja siten jo äänekkästä protesteeraamis- ta. Kuvaten inflation rahatalou- den hirttonuoraksi, joka hävittää kokonaan rahan arvon, niinkuin kävi sodan jälkeen useissa Euro- pan maissa, esimerkiksi Venäjäl- lä, selosti puhuja, että Amerikan kansa jakautuu rahakysymyks- sä kolmeen ryhmään: 1) niihin, jotka vaativat mentävän inflatio- sa yhä pitemmälle, 2) niihin, jotka vaativat dollarin arvon enti- selleen vakauttamista ja 3) nii- hin, jotka vaativat dollarin arvon vakauttamista, mutta panisivat arvoksi 50, 60 senttiä (tarkkaa määrätelmää ei ole esitetty), jos- sa arvo sitten pidettäisiin. Hinta- vipuna käytettäisiin kullaa hinta- ta, jota tarpeen mukaan muu- teltaisiin.

Laajan ja valaisevan luentonsa Tokoi lopetti lausuntoon, ettei

dollarin arvo enää koskaan palaa siihen missä se ennen nykyistä paniikkia oli. Hän kehoitti työ- väestöä järjestäytymään, sillä se kaaos, jossa me nyt elämme, voi- daan selvittää vain siten, että muutetaan järjestelmän perus- teet—poistetaan työn riisti, joka kaiken syynä on.

Ennen Tokoin luentoa, ja myös jälkeen luennon, esitettiin eloku- via.

Seuraavan luentonsa toveri To- koi pitää sunnuntaina joulukuun 17 p:nä.

(Lisää Fitchburgista 5:llä siv.)

A. D. Wilson Co.

Cor. Laurel & Putnam Sts.

Fitchburg, Mass.

Plummausta — Lämmityslai-
toksia — Peltityötä. Oil-O-
Matic öljylämmityslaitoksia —
Quiet May öljypolttimoita.

Puhelin 352

Tykättyä Fitchburgissa monien vuosien ajan

RED CROSS KAHVIA

Sekoitetaan ja paahdetaan päivittäin.

Pakataan nyt ilmatiiviisiin kannuihin

Tapa edistyä

Säästäkää määrätty summa teidän nykyisestä palkas- ta ja tehkää se säännöllisesti.

Tämä kartuttaa valmista rahaa aikaa varten kun sitä tarvitsette paljon tärkeämmin kuin nyt.

VARAT
Yli \$18,000,000

ARTHUR H. BROWN
Rahastonhoitaja

YLIJÄÄMÄ
Yli \$1,000,000

JOSEPH H. KIBLING
Apulaisrahastonhoitaja

Pääkonttori, 745 Main Street

Haarasto, 119 Fairmount St.

Fitchburg, Mass.

Voimakkuus—

Kestävyys—

Luotettavuus—

näitä vaaditte pankilta johon talletatte rahanne, ja kaikki nämä voimme me tarjota teille.

WORCESTER NORTH SAVINGS INSTITUTION

288—294 MAIN STREET, FITCHBURG, MASS.

Asematorilla

Lisääntyä